

Leħen is-Socjetà Mużikali
San Lawrenz
Belt Vittoriosa A.D. 1883

#MagħqudinFlimkien

Harga Nru. 119

SETTEMBRU - OTTUBRU 2020

Welcome to BeBirgu!

BeBirgu

BeBirgu is Birgu's newest place to be!
Situated in the completely renovated
SAN LAWRENZ Band Club at the Victory Square.

BeBirgu welcomes you every day of the year
for drinks and great food
served in a European Brasserie setting
with a nice lounge style open air patio.

BeBirgu, San Lawrenz Band Club
Victory Square, Birgu

Tel: 77220077 | E-mail: Ed@bebirgu.com

Olde City Pub *is the Best*

Restaurant, Take Away & Pizzeria

Prop. Michael Darmanin

99, St Lawrence Street, Vittoriosa

Tel: 21 663 614

Fava Woodworks Co. Ltd.

KW 17B, Corradino Industrial Estate, Paola

Tel: 2182 7650

Manufacturers of all types of Wooden Mouldings

*Showrooms at the Factory and
80, St. Joseph High Road, Hamrun*

SPECIAL PRICES FOR FURNISHED FLATS OWNERS

**Unlimited Designs...
...Within Your Budget**

Traditional, Classic & Modern Frames

- Swept Frames
- Customised Mirrors
- Prints
- Paintings
- Photos
- Posters
- Canvas / Stretching
- Mount Cutting
- Certificates & Diplomas
- Local & Foreign Artists
- Museum Glass
- Contract Works Undertaken
- Professional & Efficient Service Guaranteed
- Interior Designers Are Welcome

Specialising in Made-To-Measure Framing

Opening Hours:

Monday To Friday From: 7:00am Till 2:00pm

Saturdays By Appointment

[Facebook](#)

www.gemelliframming.com

GEMELLI
FRAMMING

With Over 30
Years Experience

Contact Ray Or
Marianne
On 21 412 124
Or 99 495 263
Email: gemelliframming@gmail.com

Socjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

Il-Kelma tal-President

Bjorn Callus

Surreali. M'hemmx kelma ohra kif Snista' niddeskrivi l-jiem tal-festa li ghadha kemm ghaddiet. Nhoss li qisni ghixt holma kerha f'uhud mill-granet. Ghafsa ta' qallb shiha, fejn tispicca thewden kif ser tghaddi l-hin kultant. Imma dejjem nagħmlu kurāġġ u nharsu 'l quddiem għal zminniet ahjar. L-ghaqdiet kollha tal-Festa ltqajna, hdimma u ppreparajna flimkien biex nagħmlu dak li nistgħu f'gieħ il-Padrūn tagħna San Lawrenz. Imxejna pass pass ma' dak li kien qed jiġi permess. Imma hekk kif konna wasalna biex nibdew, il-Gvern ddeċċieda mod iehor. Ma nistax nghid li ma kienx diżapunt kbir, imma b'responsabbilta' nemmen li fiċ-ċirkostanzi dik kienet l-ahjar triq. Il-Festa 2020 titniżżeż fl-istorja bhala l-festa li ma saritx, imma l-festa li ġabett għaqda totali, il-festa li ressjet lejn xulxin numru ta' persuni fi ħbiberija sinċiera. Dan jixhud l-fatt kif b'mod spontanju fil-pjazza dejjem kien hemm numru ta' persuni bil-flokkijiet tal-festa, dejjem fir-rispettar tar-regolamenti kif mahruġin mill-awtoritajiet.

Iċ-ċelebrazzjonijiet fil-knisja kienu wkoll pjuttost kommoventi. Hemmhekk dehret l-imħabba għamja lejn San Lawrenz, il-qaddis li jgħaqqadna flimkien. Fil-limitazzjonijiet kollha li setgħu isiru, iċ-ċelebrazzjoni tan-novena u tal-festa saru b'mod tajjeb hafna. Flimkien ma' dan, ma nistax ma nsemmix l-inizjattiva tal-Kumitat Festi Esterri San Lawrenz li jarma fti drapp fil-pjazza u fit-torop principali. Dan żgur kompla jżid mat-togħma tal-festa. L-ahħar u mhux l-inqas, fatt ieħor tajjeb li hareġ il-ktieb tal-festa. Pubblikazzjoni żgħira imma ta' kwalita', b'messaggi reali u diretti bla hafna xinxilli żejda.

Pero', sfortunatament, forsi hawn min iddejqu din l-għaqda. Apparti li ddejjaq lil dawk li dejjem jghidu li ahna mifrudin, ghax ovvjament ma jafux xi tfisser kumitat differenti magħmula minn persuni differenti, ma nistennhiex li min suppost jagħti l-eżempju, min suppost għandu jkun il-front liner tas-sincerità, l-imħabba u l-paci, jghaddi messaggi ta' biza' u mhux ta' verita'. Hi inkwetanti li tisma qlajjet ta' xi aġenda mohbja. Anzi ser inkomplu nahdmu b'iktar entu żaġżu għal hafna iktar kollaborazzjoni bhal din is-sena. Fl-10 t'Awwissu, Jum il-Festa ta' San Lawrenz, il-qajna gewwa l-każin lis-Sur Antoine Frendo, neputi ta' Mro Giuseppe Frendo. Flimkien thadditna fuq is-socjeta' mandolinistika li tant kienet għal qalb Mro Frendo, il-mod kif din sawret l-iż-żvilupp tal-każin tagħna u l-wirt mužikali li jippossejedu l-arkivji tas-Soċċjeta'. Barra minn hekk, is-Sur Frendo għoġbu jirregala xi mužika,

b a k k e t t a
tal-fidda ta'
Mro Frendo,
mid al ja ta'
rikonoxximent,
k i f u k o l l
i l - partijiet
originali tal-
ewwel Innu
Malti li qatt
indaqq, li propju
kien mis-socjeta' Mandolinistika. Ta'
bilhaqq dan ikompli jżid mal-wirt
kulturali bla qies li għandu l-każin, u
minn qalbi nirringazzja lis-Sur Frendo
ta' dan.

Fl-istess ġurnata, fil-preżenza ta' wħud mill-membri tal-kumitat, inawgurajna mill-ġdid il-Bandalora tal-Alleati, li llum tghodd il-fuq minn mitt sena. Din il-bandalora l-ġġiel tagħha kellha bżonn restawr qawwi, u grazzi gall-fondi miksuba mill-inizjattiva "Tishih ta' hidma mwettqa' mill-każini tal-banda", ffianżżjata mill-Kunsill Malti tal-Arti u l-Għaqda Każini tal-Banda, din għiet restawrata lura ghall-glorja tagħha. Ftit jiem wara, bhala parti mill-istess progett, gew inawgurati t-tablets fis-Sala tal-Arkivju.

U la qed nsemmgħu xogħol, il-ħidma m'ijhiex ser tieqaf. Anzi, diga' fassalna numru ta' pjanijiet fuq xogħol li jrid isir fil-każin. B'kumitat habrieki, bil-piż jinqasam bejn numru ta' nies, xejn ma jkun impossibbli. Nieħu l-opportunita' wkoll lu nilqa' fostna lis-Sur Adrian Vella, li ġie co-opted fil-kumitat matul ix-xahar t'Awwissu. Ninsab cert li s-Sur Vella jista' jagħti kontribut siewi u kbir lis-Soċċjeta' għax hu persuna ta' esperjenza u validu ghall-ahhar. Awguri u nħares 'il quddiem għall-hidma sfeqha flimkien.

Sfortunatament is-sitwazzjoni bil-pandemija hi incerta ghall-ahhar. X-ser jiġi ghada hadd ma jafu. Għaldaqstant, rridu nghixu ġurnata b'ġurnata u fuq kollex insegwu u nobdu r-regolamenti kif mahruġin mill-Awtoritajiet tas-Sahha. Għaldaqstant nappella lil kulhadd li biex jidhol u jiċċaqlaq għol-każin skont il-htigġijiet tieghu, jaġħmel dan liebes il-maskra. Barra minn hekk, l-użu tas-sanitizers pprovduti hu importanti wkoll. Fuq kollex, inheġġegħ lil kulhadd biex isegwi d-direzzjonijiet tal-kumitat u ta' BeBirgu u npoġġu bil-qiegħda ma' mejda mill-ewwel. M'ijhiex sitwazzjoni faċċi għażiex mhux in-normali li nafu, wara kollex m'ahnhix qed nitkelmu fuq frekwentaturi li huma l-istess 4 min-nies, anzi pjuttost il-kuntrarju. Imma ejja nieħdu hsieb xulxin, nagħmlu sagrifċċeju żgħir llum biex ingawdu ghada. Kuraġġ hbieb. Tislijet

Verrej

Il-Kelma tal-President.....	3
Minkejja kollox ir-ritmu tagħna baqqa' l-istess.....	5
San Frangisk t'Assisi.....	6
L-Artal Magħġur tal-Kolleġġjata.....	7
Festa b'differenza.....	8
Attivitajiet varji.....	9
Tagħrif mill-kċina.....	10
Gabriel Urbain Faure.....	11/12
Wiċċi imb'wiċċi mal-Kavallier	
Pawlu Camilleri Cauchi.....	12/14
Attivitajiet Sett/Ott.....	14

Editur
Simon Farrugia

Riklam
John Attard
Simon Farrugia
Lawrence V. Farrugia

Proof Reading
Bjorn Callus

Ritratti
Melvin Degiorgio
Noel Gauci
Lawrence Parascandolo
Elton J. Randich
Gabriel Treeby Coleiro
Andre Xuereb

Ritratt Faċċata

L-istawta ta' San Lawrenz jagħti d-dawl lill-Għomja matul il-ġranet tal-Festa ta' San Lawrenz 2020 fil-bieb tal-Oratorju tal-Kurċi fiss

Stampat

BONNICKI'S PRESS Est. 1924

36, Triq San Pawl, Valletta
Tel: 2122 4607 Mob: 9987 0603
E-mail: emibonnici@gmail.com

PJAZZA REGINA VALLETTA

Everybody's Centrepiece

DELICATA
Family Winemaker
Since 1907

Minkejja kollox ir-ritmu tagħna baqa l-istess

minn Simon Farrugia - Segretarju

Fis-snin l-imghoddija f'din il-harġa ta' Settembru/Ottubru nkun qed nagħti rendikont u nanalizza l-Festa li tkun ghada kemm ghaddiet. Ikun żmien li filwaqt li nhossuna kburin li l-Festa tagħna baqghet u saħħet postha bhala wahda mill-aqwa festi fi gżiरitna, mill-banda l-ohra nikkritikaw ukoll b'mod kostruttiv dak li nkunu għamilna u naraw fejn nistgħu ntejbu. Ghax ahna dejjem konna umli u qatt supprevi.

Iżda din is-sena x-xenarju huwa ferm differenti dan peress li bħalma jaf kulhadd il-pandemija għamlet is-sitwazzjoni diffiċċi hafna. Minkejja dan wieħed irid iż-żomm f'mohu li bhala Kumitat tas-Soċjeta' ewlenija ta' Beltħna laqqajna l-għaqdiet kollha tal-Festa u fassalna Programm tal-Festa li b'wiċċi minn quddiem nħid ecċelletti fiċ-cirkostanzi. Iżda anqas dan ma' kellu jkun peress li fl-ahħar ġranet ta' Lulju s-sitwazzjoni tal-virus bdiet taqleb għall-agħar biex id-Dipartiment tas-Sahha kien kostrett li jimponi aktar miżuri. B'hekk fil-ġranet tant għeżeż għalina Itqajna f'Palazzo Huesca u bhala familja kbira Lawrenzjana cċelebrajna flimkien dejjem konformi mal-miżuri tal-Awtoritajiet tas-Sahha.

L-aspett finanzjarju huwa punt importanti meta tmexxi Soċjetà kbira bħalma hi tagħna. Fil-fatt l-ghaqal tal-Kumitat precedenti sewa mhux ftit biex iffaċċjati minn problemi ta' dhul bħalma kienet din is-sena li ninsabu fiha fl-ebda mument ma' hassejna xi effetti negattivi. Anzi b'wiċċi minn quddiem nħid li komplejna għaddejjin bir-ritmu normali b'mod partikolari fuq proġetti. L-unika differenza hija li l-proġett ewljeni li ser ikun sewa aktar minn €20,000 ser jekk Alla jrid jiżżanjan fil-Festa 2021.

U minn dak li għadda nħares lejn dak li ġej. Verament f'dan l-istadju qeqħdin fiċċ-ċpar għax hadd ma jaf kif ha jiż-żvolgħ l-affarijiet. Nafu l-Milied kif ha jkun? Il-Festa tant għeżeż tal-Ġimha Mqaddsa ser isiru jew le? U l-Festi 2021? Dawn huma mistoqsijiet li nixtiequ li għandna risposta imma s'issa m'għandna xejn. Forsi li nista nħid huma li l-prospetti jidher li huma tajbin sabiex l-affarijiet jersqu viċin hafna n-normalita fil-bidu tas-sena d-diehla. Imma dawn huma affarrijiet li jinbidlu f'temp ta' ftit hin u għaldaqstant inkun prużuntuż jekk nazzarda nħid aktar milli naf.

Minkejja dan ahna bhala uffiċċjali tal-Kumitat diġi hejjnejna Programm ta' xogħol li ser jiġi preżentat lill-Kumitat għall-approvazzjoni fil-Laqgħa tal-Kumitat li

jmiss filwaqt li l-Bandisti u Membri Propjetarji jiġu nfurmati b'dan kollu fil-Laqgħa Generali li ser issir nhar il-Erbgħa 30 ta' Settembru. Nappella sabiex tattendu għal din il-Laqgħa biex tkunu nfurmati bid-direzzjoni li qed jiehu l-Kumitat f'diversi aspetti.

Fil-ġranet li ghaddew reġgħu bdew il-Laqgħat tal-V-SL Media dan sabiex nibdew nippreparaw ghall-Festi tal-Milied. Din hija niċċa li rnexxielna niżżiviluppu u li rnexxiet. Konna l-pijunieri ta' xandir ta' din ix-xorta mhux f'Beltħna iż-żda f'Malta. Huwa hawn hbieb tieghi fejn tintuża l-frażi 'We lead others follow'. Nista nassigura lil kulhadd li jekk Alla jrid it-trażmissionijiet ta' Dicembru ser ikun mifruxa fuq aktar ġranet bil-livell ikompli jitjiegħ.

L-impenn tal-Kumitat huwa dak li nkomplu nkabbru isem is-Soċjetà u l-Banda Vittoriosana San Lawrenz. Irrudu b'hekk inkomplu naħdmu biex inkabbru dan il-partimonju. Ninsabu impenjati li nagħmlu dan. L-ghajjnuna hija dejjem bżonnjuza u b'hekk inkompli nħeġġeg aktar nies sabiex jersqu lejn is-Soċjetà tagħna. F'Jannar li ġej imiss l-Elezzjoni ta' Kumitat ġdid għas-sentejn li ġejjin. Tajjeb li ma' tkun spettatur biss. Jekk tkun protagonist is-sodisfazzjon ikun hafna akbar.

Socjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

San Franġisk t'Assisi

Artiklu minn Patri Martin Mamo OFM Cap.

Nhar il-Hadd l-4 t'Ottubru, il-Knisja Universali tfakkar il-festa ta' **San Franġisk t'Assisi**. Dan il-qaddis żagħżugħ għandu xebħ kbir ma' San Lawrenz. Bhal San Lawrenz kien djaknu, bħalu wkoll kien iħobb jgħin lill-foqra u l-miġruha, u bħalu wkoll kellu devozzjoni qawwija lejn Ģesu` Ewkaristija u s-sacerdoti, tant hu hekk li Franġisku ma sarx saċerdot imma baqa' djaknu, ghax hassu inden li jkun saċerdot.

Dejjem hsibt li l-iktar virtu` li tispikka f'San Franġisk t'Assisi hija dik tal-faqar. U forsi hafna huma dawk li jassocjaw lill-fqajjar t'Assisi ma' din il-Virtu` Evangelika li fil-fatt huwa għex b'radikalita` kbira fuq l-eżempju ta' Kristu fqir u msallab. Iżda iktar ma sirt midħla ta' San Franġisk u l-Ordni tieghu li tant jien unurat li nagħmel parti minnu bhala Patri Frangiskan Kapucċin, iktar nikkonvinċi ruhi li Franġisku kien affaxxina ruhu mhux tant bil-faqar ta' Kristu daqskemm bl-umilta` tieghu. Franġisku kkontempla profondiment din l-umilta` ta' Kristu fi tlett mumenti partikulari;

1. **It-twelid Tiegħu f'Betlem imħaddan b'għożza minn Ĝużeppi u Marija**, liema ġrajja San Franġisk kien iħobb isejħilha l-festa tal-festi, tant li l-patrijiet kien jghidilhom biex f'dan il-jum ma jsumux, ghax inkella jibda jekol il-ġebel minflokkom. Kien Franġisku li fi Greggio organizza l-ewwel presepu haj, bl-Ewkaristija fl-24 ta' Diċembru 1223.

2. **It-Tisliba Tiegħu fuq il-Golgota**, meta wiċċu thassar donnu ma kienx bniedem u s-sura tiegħu ma kontx tqisha ta' bniedem Is-Sid; 15. Kien Franġisku wkoll li daq l-uġiegh tal-Kurċifiss bil-pjagi li stampaw fis-fis-17 ta' Settembru 1224, sentejn qabel ma miet.

3. **Is-Sagament tal-Ewkaristija** li jirrappreżenta l-quċċata tat-tixjin tal-Iben ta' Alla. Sa fil-mudullun ta' ġismu kien ihossu jaqbad bl-imħabba għas-Sagament tal-Ġisem tal-Mulej u bhal miblugh kien jammira l-imħabba li waslet titbaxxa daqshekk, u t-tbaxxija tassep kbira mimlija mħabba. Għat-tqarbin kien jersaq ta' spiss u kien jitqarben b'tant devozzjoni ghax waqt li kien iduq il-hlewwa tal-Haruf bla tebħha spiss kien jintilef f'estasi bhal wieħed xurban fl-ispirtu tieghu. Lil Ewkaristija kien jghidilha hekk;

“O x'għoli tal-għażeb u x'għażżeb ta' tbaxxija! O x'umilta` kbira! O x'kobor umli li s-Sid il-ħolqien kollu, Alla u Iben ta' Alla jċekken lilu nnifsu biex għas-saħħa tagħha taħbi ix-xbieha ta' farka ħobż.”!

Tlett **misteri** kbar fil-Kristjan, mumenti li jikxfu umilta` tal-ġhaġeb, wieħed iktar minn ieħor. Tant kien iħobb dawn it-tlett misteri tal-umilta` ta' Kristu li lilna l-patrijiet tiegħu, riedna niċċelebrawhom bl-akbar solennita`, bl-iżżejjed pompa u bl-aqwa ilbies. Trid tkun Franġiskan biex tifhem il-hsieb ta' Franġisku. Filfatt meta niċċelebra xi quddies solenni, inhossni Franġiskan daqs kemm meta ndur bil-morda jew bil-habsin, ghax hekk kien u hekk ried Franġisku Missierna. Kultant fil-kitbiet tiegħu naraw lil Franġisku jghaddi b'heffa minn **misteru** ghall-ieħor waqt li jħalli lilu nnifsu jistaghġeb b'dik il-virtu` li tgħaqqu qedhom flimkien f'unita` wahda, il-virtu tal-umilta`.

Hekk per eżempju fl-ewwel mit-28 twissija li hallielna Franġisku, jheġġiġna għall-**Adorazzjoni Ewkaristika** b'riferenza għal dak li ġara fl-ewwel Milied, meta Ģesu` kien fi ħdan Marija u Ĝużeppi, fl-ghar ta' Betlem. Kuljum kien jinxtehet f'rilejnej l-Ewkaristija, bid-dmugħ f'għajnejh u kien jitlob hekk;

“Naduraw Sidna ġesu` Kristu hawn u fil-knejjes kollha tiegħek li hawn fid-dinja u nberkuk għax bis-salib imqaddes tiegħek fdejt id-dinja.”

Lilna s-sacerdoti kien jinsisti magħna biex inkunu saċerdoti denji. Kien jghidilna hekk;

“Arawh kuljum jumilja ruħu, bħal meta mit-tron irjali tiegħu ġie fi ħdan il-Verġni. Kuljum infatti jiġi għandna f'sura tassew umli. Kuljum jinżel minn ħdan il-Missier fuq l-artal f'idejn is-sacerdot”.

Kien juža kliem ta' heġġa lill-ahwa saċerdoti tiegħu u dejjem kien iwissihom dwar ir-responsabbiltà kbira li jifitxu li jkunu puri, u bis-safa u l-qima kollha joffru s-sagħrifċiċju veru tal-Ġisem u d-Demm tal-Mulej tagħna Ģesu` Kristu. Kien jitkellem b'herqa kbira dwar kif għandhom jinżammu ndaf l-affarijiet tal-ortal, u jwissi hekk;

“Dawk kollha għalhekk li jaqdu dawn il-misteri l-aktar qaddisa, l-aktar dawk li jamministrawhom ħażin, ħa jidħlu fihom infuħhom u jaraw kemm qiegħdin f'qagħda li tbikki l-kalċijiet, il-korporali u t-trieħi li fuqhom jiġi ssagħrifkat il-Ġisem u d-Demm Tiegħu. Dawn għandhom ikunu ta' materjal prezżjuż”. Iżda fuq kolloks kien jinsisti magħna s-sacerdoti biex mhux biss l-oġġetti sagħri għandhom ikunu f'qagħda tajba hafna, imma anki ahna bhal saċerdoti.

U kien itenni hekk; **“għożżu d-dinjita` tagħikkom oħuti saċerdoti, u billi l-Mulej minn-habba li l-imħabba li għandu għalikom qiemkom fuq kulħadd, hekk intom għandkom tħobbu, tqimuh u tgħatuh ġieħi.”**

Kunu mberkin.

Patri Martin Mamo OFMCap.

L-Artal Maġġur tal-Kolleġġjata tal-Birgu

minn George Agius

Nhar l-Erbgha 5 ta' Awwissu 2020 fil-Knisja ta' San Lawrenz kienet ghaddejja attivită mhux tas-soltu. Sa minn kmieni filghodu, waslu żewġ haddiema, sabiex iqiegħdu l-ixkaffa tas-sekonda tal-ortal maġġur, li reġgħet inhadmet mill-ġdid. L-ixkaffa preċedenti tneħħiet minn postha nhar l-Erbgha 22 ta' Lulju 2020 minħabba l-hsarat konsiderevoli li kellha.¹

Hsarat u tiswijiet

Fl-ahhar snin l-ixkaffa tas-sekonda tal-ortal maġġur bdiet iċċedi bil-mod il-mod, kawża li l-ġebel ta' ġewwa beda jittiekel u jċedi. Biex l-ortal seta' jkompli jiżżejjen, specjalment fil-festi l-kbar, tpoġġiet injama tul is-sekonda kollha biex tiehu l-piż tal-kandlieri u armar iehor. Is-sitwazzjoni bdiet sejra ghall-aghjar u għalhekk l-Arcipriet Kan. Karm Busutti talab il-parir ta' Anna Speranza f'isem il-Kumpanija Speranza Fratelli Srl ta' Pavia fl-Italja, biek tkun tista' tissewwa din il-hsara.²

Irħam

Fortunatament din il-kumpanija Taljana sabet irħam pariġġ dak li ntuża fl-1897 meta sar dan l-ortal, bl-isem *Gris St Marie marble*. Dan l-irħam kien maqtugh minn barriera li ġġib l-isem ta' Sant Anna fil-muntanji Pirinej. Billi din il-barriera ilha magħluu għal madwar mitt sena l-kumpanija xrat l-irħam mingħand irkantatur. Fit-23 ta' Lulju 2020 l-irħam wasal Pavia biex jidba xogħol fuqu mill-istess kumpanija. L-ixkaffa tas-sekonda nhadmet f'bicċtejn u saret minn irħam solidu.³

Issib postha

It-Tlieta 4 ta' Awwissu 2020 l-ixkaffa waslet Malta f'kaxxa tal-injam. L-ghada wara jum ta' hidma kontinwa din ġiet imqieghda f'posta taħt ir-responsabbiltà tas-Sur Mark Sammut. Hekk l-ortal maġġur tal-Kolleġġjata tal-Birgu rega' kellu mill-ġdid l-ixkaffa tas-sekonda. Din l-ewwel fazi tar-restawr swiet €2,892.80. Din is-somma tinkludi t-trasport, ix-xiri u x-xogħol fuq l-irħam flimkien mat-tqegħid. Il-ħsieb hu li fix-xhur li ġejjin jitkompli x-xogħol tar-restawr fuq dan l-ortal biex mill-ġdid nerġġu nibdew ingawduh fil-ġmiel kollu tieghu.⁴

Storja

L-ortal maġġur preżenti sar fl-1897 bi flus imħollija għal dan il-ghan mill-Kanonku Lorenzo Calleja li miet fit-13 ta' Gunju 1895.⁵ Dan ha post dak ta' qablu li gie tħtasferit fil-Kappella tas-Sagħram.⁶ Id-disin proporzjonjal tal-ortal maġġur preżenti huwa tal-imgħallem Vittoriosan Alfonso Maria Pace, hu l-Kanonuk Dekan Antonio Pace li bi thabrik tieghu twettaq dan il-proġġett mill-isbah.⁷ Ix-xogħol fl-irħam kien afdat u kkummisjonat f'idejn il-marmista Francesco Buġajjar tal-Hamrun.⁸

L-ortal maġġur armat fl-okażzjoni tal-Festa tal-Qaddisja kollha fl-1 ta' Novembru 2019.
Ritratt Pierre Balzia

tal-konsagrazzjoni tieghu.¹³

Il-bassorilievi tal-fidda

Xi haġa li mhux komuni ssib fuq artali ohra hi li fuq dan l-ortal insibu seba' bassorilievi tal-fidda fuq sfond ta' rham hamranji jagħi fir-roza, dawn inhadmu mid-ditta Għeżzi ta' Milan fuq disim tal-Bormlaż Abraham Gatt.¹⁴ L-erba' z-żgħar jinkludu s-simboli tal-evangelisti filwaqt li fil-panew centrali naraw lil Kristu jwaqqaf is-Sagħram tal-Ewkaristija fl-Aħħar Ċena. Fil-panewijiet tal-lemin u tax-xellug insibu żewġ episodji mill-Antik Testment b'raffigurazzjoni mas-sagħiċċu ewkaristiku li juru s-sagħiċċu ta' Abraham u l-ġbir tal-manna fid-deżer. Matul it-tieni Gwerra Dinjija meta l-Knisja sħaf milquta, jingħad li dawn il-bassorilievi għal xi żmien ma dehrux aktar. B'xorti tajba wara l-gwerra b'xi mod dawn waslu f'idjejn l-Arciesqof Mikiel Gonzi li min-naha tieghu ghaddihom lura lill-Arcipriet ta' dak iż-żmien Kan. Pawlu Galea filwaqt li qallu: "Waslu għandi dawn is-seba' panewijiet tal-fidda tal-ortal maġġur. Res clamat ad dominum" (L-oġġett jgħajnej lil sidu).¹⁵

Konklużjoni

Permezz ta' din il-kitba ċkejkna ppruvajt kif jghid il-Malti b'ġebla wahda nolqot żewġ għasafar. Il-ħsieb tieghi kien li filwaqt li naqsam magħkom xi ftit tagħrif storiku dwar dan l-ortal, xtaqt ukoll niddokumenta l-interventi riċenti tar-restawr li saru fuqu ghall-ġenerazzjonijet futuri.

Noti

- 1 Informazzjoni mgħoddija lili mis-Sagħristan Karmenu Scicluna.
- 2 Informazzjoni mgħoddija lili mill-Arcipriet Kan. Karm Busutti.
- 3 Idem.
- 4 Idem.
- 5 Can. Anton Zammit Gabarretta, L-Insinji Kolleġġjata u l-Kapitolu tal-Belt Vittoriosa. Veritas Press. p.58.
- 6 Gius. Porsella Flores, Knejjes li ma Ghadhomx Jidru Gewwa l-Birgu. Veritas press, 2002, pp.87-88.
- 7 Op. Cit. Can. Anton Zammit Gabarretta, L-Insinji Kolleġġjata u l-Kapitolu tal-Belt Vittoriosa. Veritas Press. p.58.
- 8 Mario Buġajjar, The Artistic Heritage, Birgu a Maltese Maritime City. Vol 2. 1993. p.505.
- 9 L-Arcipriet Grech beda il-parrokkat tieghu fil-Birgu fl-1896. Dak iż-żmien l-Arcipriet u l-Kapitolu tal-Birgu kienu jgħadu minn privilleġġ li f'ċerti Sollenitajiet jiċċelebraw il-quddiesa b'seba' ministri. Tajjeb inżommu f'mohħna li il-quddiesa kkonċelebrata u l-ortal međa huma frott il-Konċilju Vatikan 2.
- 10 Can. Anton Zammit Gabarretta, L-Insinji Kolleġġjata u l-Kapitolu tal-Belt Vittoriosa. Veritas Press. pp.15-16.
- 11 Ara plakka żgħira tal-Irħam li hemm fuq in-naħha ta' wara tal-ortal maġġur.
- 12 Fuq il-mensola tal-Artal Maġġur hemm miktub: HEIC. RECONDITAE. SVNI. RELIQVIAE. SS. MM. AVRELLI. LVCIIDI. TRANQVILLINAE. AC. VENERANDAE.
- 13 Fuq Dawn il-plakki hemm miktub hekk: HOC. ALTARE AEDIFICATVM. EST STIPE. LAVRENTII. CALLEIA H.S. AEDIS. CANONICI A.D. MDCCCXCVII. / XII. KAL. MAR. MDCCCC SALV. GAFFIERO. SELIMBRIENSIS. EP. ADIVTOR. ARCHIEP. EP. MELITENSIS HANC. ARAM. SACRAVIT IM. HON. S. LAVRENTII. L.M.
- 14 Gregory Gauci, Artistic Heritage and Treasures in St Lawrence Church Vittoriosa. Bestprint, 2004, p.94.
- 15 Can. Anton Zammit Gabarretta, The Church of the Grand Masters and Inquisitors. Veritas press, 1974, p.37.

Festa b'differenza - tfakkarni fis-sena 1978

minn Lawrence V. Farrugia - President Onorarju

Il-Pandemija tal-COVID-19 kienet il-kawża li ma jsirux festi u dawk il-ftit li saru kienu ridotti bil-kbir. Il-Festa ta' Lawrenz ġewwa l-Knisja Kolleġġjata tagħna kienet differenti għal kollox. Il-hruġ tal-Istatwa sar privatament jumejn qabel il-Festa. Il-quddies tan-Novena kien bhal dawk tal-erbgħat b'omelija qasira u f'Jum il-Festa Liturgika ta' San Lawrenz fl-10 ta' Awwissu saret Quddiesa bl-orkestra mnaqqsa li kienet fil-kor u niseġ il-Paniżierku l-Kan. Brendan Gatt. Wara ġiet inawgurata lapida kommemorattiva li tfakkar il-mitejn sena mit-twaqqif tal-Kolleġġjata li twahħlet mal-pilastru li hemm bejn il-Kappella u l-artal tal-Kurċifiss. Filghaxija saret quddiesa, għasar u kant tal-innu u antifona tal-Kan. Dun Alwig Fenech li solitu jindaqqu fl-Antivigilja u Barka Sagrimentali. Spikka hafna n-nuqqas tas-sehem tal-maġgoranza tal-membri tal-Kapitlu fil-ġranet tan-Novena u l-aktar fil-konċelebrazzjoni ta' Jum il-Festa. Nghid grazzi ghall-isforzi li saru mill-Arċipriet u Fr. John fil-ġranet tan-Novena u tal-Festa. Nappella biex nipprattikaw il-virtu tal-umilta` u tal-manswetudni.

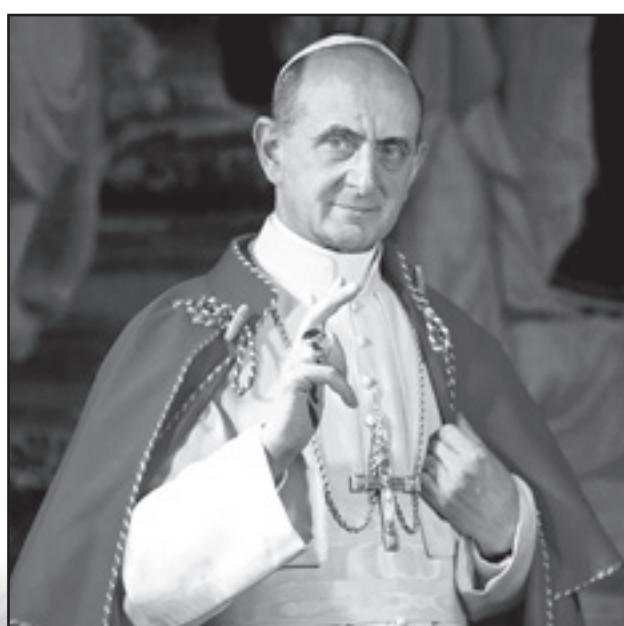
Kienet evidenti id-dieqa fuq wiċċċ dawk li huma intrigati fil-Kumitat u kummissjonijiet involuti fiċ-ċelebrazzjoni tal-festi esterni. Dan minnflokk l-entużjażmu u tbissima tas-soltu wara li hejjew programm t'attivitàajiet kbar minhabba li din is-sena kienet festa specjali. L-armar ta' bandalori u pavaljuni fil-pjazza u fi triq tal-lunzjata, b'armar li m'ghadux jinħarja, u l-mixgħela ta' dawn it-toroq żgur li ma ssostitwewx il-ġmiel tal-armar artistiku li għandna, ix-xogħol tad-drapp mill-İsbah inkurunat bil-ġmiel tal-plancier l-aktar artistiku li għandna fil-pjazza ewlenja ta' Beltna. Naturalment, in-numru ta' Bnadar sbieħ dehru jperpru tul il-ġranet tal-Festa. Rigward l-inizjattivi li ha

l-każin tal-Banda San Lawrenz nifhem li sejkun trattati mill-uffiċċiali tal-Kumitat biss irrid nghid prosiż għal kull m'organizzaw b'mod l-aktar responsabbli fiċ-ċirkustanzi u li rnexxielhom idahħluna fl-ispirtu tal-festa.

Din il-ġrajja fakkritni fil-festa tal-1978 meta fis-6 ta' Awwissu filghaxija konna fil-bitha tal-Kažin tal-Banda San Lawrenz u ġriet l-ahbar li miet il-Papa, illum San Pawlu VI. F'dak iż-żmien kont is-segretarju tal-Kažin tal-Banda kif ukoll tal-Kumitat Festi Esterni ta' San Lawrenz. Kellna programm ta' ċelebrazzjoni jiet mit-8 t' Awwissu sat-13 t' Awwissu, Jum il-purċiżjoni ghaliex f'dawk is-snin il-purċiżjoni jiet kienu jistgħu jsiru biss il-Hadd. Ma' din l-ahbar konna ltqajna mal-Arċipriet, il-mibki Mons. Lawrenz Mifsud, u ftehmna li nittrasferu l-festa ghall-ewwel Ġimħa ta' Settembru.

L-ġħada filghodu jiena flimkien ma' Giovann Raggio, li kien kaxxier tal-Kumitat tal-Festa u s-Segretarju tal-lum Simon li kelleu xi ghaxar snin morna x-xandir biex nagħmlu avviż. Kif konna hemm cemplilna l-Arċipriet u qalilna biex nieqfu ghaliex kelleu nformazzjoni mill-Kurja li wara li jsir il-Funeral tal-Papa, li kien qed jahsbu li se jsir l-Erbgha 9 t' Awwissu, mill-ġħada jista' jsir kollox. Dan ma sehhx ghaliex il-funeral ġie pospost minn ġurnata ghall-ohra. Fl-ahhar kien hemm deċiżjoni li jsir is-Sibt 12 t' Awwissu. Morna għand l-Arċipriet u ghidni lu biex ihalli l-Festi ta' Barra f'idejna u dlonk spicċa l-funeral nhar is-Sibt 12 t' Awwissu bdejna programm fuq il-plancier fejn indaqq l-innu l-kbir ta' Hector Dalli u wara saret dimostrazzjoni b'San Lawrenz jagħti d-dawl lill-ghomja. Il-Hadd 13 t' Awwissu sar il-marċ tat-Te Deum u filghaxija kellna marċi u programmi mill-baned King's Own, Maria Mater Gratia u De Paule. Fl-10.30pm wara d-dħul tal-purċiżjoni ghall-ahhar darba, il-Banda Duke of Edinburgh niżżeq lil San Lawrenz minn fuq il-kolonna ghaliex ftit xhur wara hadet l-isem ta' Soċjetà Mužikali Banda Vittoriosa San Lawrenz. Bil-flus li ma kienek intefqu dik is-sena infetah kont bankarju fil-Lombard Bank f'Londra b'imghax ta' 13% għaċ-ċentinarju tal-1990.

Wara li ghaddiet il-festa, għandna aktar hin nahsbu fuq is-sitwazzjoni xejn pjaċevoli li qeqhdin nghixu fiha, Dan il-virus waqqaf id-dinja u holq problemi immaġinabbi fis-saħħha u l-ekonomija tal-pajjiżi kollha tad-dinja. Jista' jkun li wara dan hemm xi messaġġ minn Alla li jrieġi kollox u li jiggoverna kollox ghall-volonta` tieghu u li qatt u xejn ma jiġi bl-addoċċa u ghalkemm għandna ghajnejn imma m'ahniex naraw?

Socjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

INAUGURATA L-BANDALORA TAL-ALLEATI WARA R-RESTAWR

Nhar it-Tnejn 10 t'Awwissu, 2020, Jum il-Festa ta' San Lawrenz, Patrun tal-Belt Vittoriosa ġiet inawgurata l-bandalora tal-alleati wara r-restawr li sar fuqha.

Dan kien parti minn proġett tal-Kunsill Malti tal-Arti flimkien mal-Għaqda Każini Banda mill-Fond għat-tishih tal-hidma mwettqa mill-każini tal-banda.

Ix-xogħol fuq din il-bandalora sar mis-Sur George Cassar.

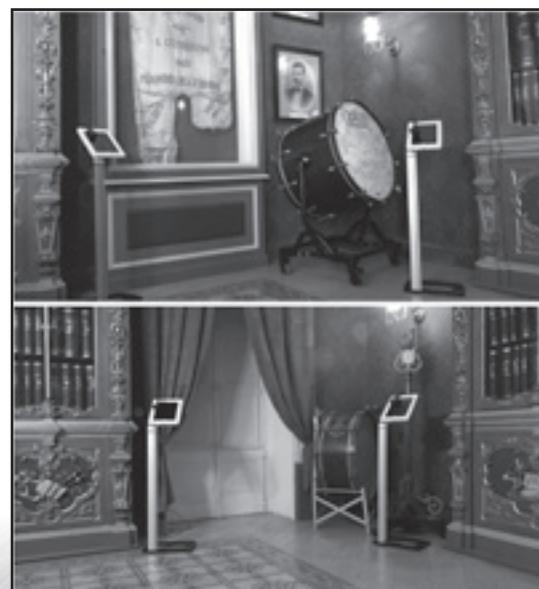
IPPREŽENTATI DIVERSI TI FKIRIET TAS-SURMAST GIUSEPPE FRENDÖ

Nhar it-Tnejn 10 t'Awwissu, 2020 Jum il-Festa ta' San Lawrenz saret prezentazzjoni ta' diversi oggetti relatati mal-kompożitur Giuseppe Frendo. Fost dawn insibu bakketta li kien jidderiegi biha u komposizzjonijiet mužikali. Din il-prezentazzjoni saret mis-Sur Antoine Frendo li huwa n-neputi tas-Surmast Giuseppe Frendo lill-President tas-Socjeta Bjorn Callus.

INAUGURAZZJONI TA' LEHEN L-ARKIVJU MUŽIKALI

Nhar il-Hadd 23 t'Awwissu 2020, is-Socjetà Mužikali San Lawrenz tal-Belt Vittoriosa inawgurat it-tieni parti tal-proġett Lehen l-Arkivju Mužikali. Wara li fl-10 t'Awwissu ġiet inawgurata l-Bandalora tal-Alleati wara r-restawr, gew inawgurati f'ċeremonja żgħira it-tablets li ġew installati fl-Arkivju Mužikali, biex hekk kulħadd jista' jisma l-mužika li tippossjedi s-Socjetà fl-Arkivji tagħha. Proġett innovattiv ghall-ahhar li jagħti dimensjoni professjonali fil-volontarjat.

Dan il-proġett ġie ffinanzjat mill-Kunsill Malti tal-Arti u l-Għaqda Każini tal-Banda permezz tal-fond Każini tal-Baned.

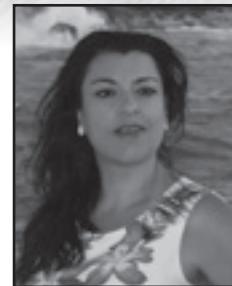

Socjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

Tagħrif mill-Kċina

minn MaryRose Gauci

MENU GHAL ŻMIEN IL-HARIFA

Soppa tal-Qargħa Hamra u Ghazz

Ingredjenti:

1 kg qargħa hamra, imqaxxra u mqattgħa
250 g ghazz oranġjo
basla mqattgħha
2 sinniet tewm, imqaxxrin u mqattghin
cube stokk tal-haxix ma' 2 litri ilma
qxoxra mahkuka ta' $\frac{1}{4}$ ta' laringa
melħ u bżar
gbejna friska
hwawar friska jew tursin biex iżżejjen

Metodu:

Għalli l-basla, t-tewm, il-qara' u l-ghazz fl-ilma u ghallih. Žid il-*cube* tal-istokk. Hallih itektek bil-mod fuq nar bati għal 40 minuta. Itfi u hallih jibred ftit. Žid il-qoxra mahkuka ta' $\frac{1}{4}$ ta' laringa. Uża *hand blender* u ghaffeg sakemm is-soppa jkollha dehra kremuża. Žid il-ġejenja friska, żejjen bil-hwawar u servi.

Torta bil-ħaxix aħdar

Ingredjenti:

500 g għażina tat-torti (*short crust*)
25 g ġobon Parmigian, mahkuk ohxon
30 g prinjol (*pine nuts*), inkaljat
Ponn weraq tal-habaq frisk
2 kuċċarini meraq tal-lumi
2 imgharef jejt taż-żeġ-zebbuġa
2 qarabaghliet twal, maqsumin min-nofs għat-tul u mqattghin irriq qħall-wisa'
200 g fjurri żgħar tal-*broccoli*
6 bajdiet
250 ml stokk tat-tigieg jew tal-ħaxix
85 ml krema doppja
100 g pizelli tal-frīza

Ikollok bżonn ukoll fażola niexfa, kwalunkwe fażola mnixxa, jiġifieri li trid ixxarrabha qabel ma ssajjarha. F'dan il-każ qed tintuża biex iż-żomm l-ġaġġina f'posta mingħajr ma tinzel mill-ġnub jew tintneħaf meta msajra mingħajr mili (blind baking). Tista' żżomm borża minnha għal dan l-iskop biss fil-frigg.

Metodu:

Sahħan il-forn għal temperatura ta' 200°C. Idlek turtiera ċatta ta' 26 cm dijametru biż-żejt jew butir. Iftah l-ġaġġina biżżejjed biex tiksi t-turtiera. Bl-ghajnuna tal-lembuba, tella' l-ġaġġina u iksi t-turtiera. Taqqab ftit il-qiegh tal-ġaġġina b'furkett, iksiha bil-kartaform u imliha bil-fażola niexfa. Ahmi għal 15-il minuta u nehhi l-fażola u l-karta. Erġa' dahħalha fil-forn u ahmi għal 10 minuti ohra. Sadanittant poggi l-ġobon Parmigian u l-prinjol go food processor u kisser sakemm jiġi frak.

Žid il-habaq, il-meraq tal-lumi u nofs iż-żejt u hallat sakemm isiru *paste*.

Sahħan il-kumplament taż-żejt f'taqen kbir fuq nar moderat, qalli l-*broccoli* għal 5 minuti jew sakemm jirtab ftit. Žid il-qarabaghli u kompli qalli għal 5 minuti ohra jew sakemm il-ħaxix jibda jieħu l-kulur. Baxxi t-temperatura tal-forn għal 180°C.

Fi skutella kbira habbat il-bajd, imbagħad žid miegħu l-istokk, il-krema doppja u l-*paste* tal-habaq u prinjol u habbat kollox flimkien. Ferra' t-tahlita fl-ġaġġina u ferrex it-tahlita ta' *broccoli* u qarabaghli u l-pizelli. Ahmi għal 40 minuta jew sakemm tara li l-mili għaqad.

Għadam tal-Mejtin

Ingredjenti

Għall-ġħażina
240g dqiq *plain*
 $\frac{1}{2}$ kuċċarina baking powder
60g zokkor tal-ġelu
115g butir bla melħ
1 iftar ta' bajda
1 kuċċarina essenza tal-vanilla
Meraq u qxoxra mahkuka ta' laringa

Metodu

Idha r-riċetta billi tlesti l-ġaġġina. Fi skutella kbira għarbel flimkien id-diqiq, baking powder u z-zokkor. Žid il-butir u haddmu b'subghajk sakemm it-tahlita tiġi qisha frak tal-hobż. Žid il-qoxra mahkuka ta' laringa u l-isfra tal-bajd u hawwad sakemm tifforma ġaġġina ratba. Gezwirha fil-*cling film* u halliha tiksah fil-*fridge* għal 30 minuta. Sadanittant lesti l-mili. Poggi l-ingredjenti kollha fi skutella kbira u haddimhom b'idejk biex tifforma pastarjali. Ara li t-tahlita ma tkunx twahħal iż-żejjed. Meta l-ġaġġina tiksah u tkun lestejt it-tahlita tal-mili, tista' tibda tifforma l-ġħadam. Iftah l-ġaġġina fi strixxa wiesħha daqs 4 pulzieri. Idlikha bi ffit ilma u rembel il-mili tal-lewż f'zalzetta tal-istess wis-a tal-ġaġġina u poggiha fuqha. Geżwer il-mili fl-ġħażina u ssigilla t-trufijiet tajjeb. Rembilha ftit biex l-ġaġġina u l-mili jagħqu tajjeb flimkien halli l-mili jibqa' gewwa. Rembel kull biċċa f'għamlia ta' zalzetta żgħira u b'subghajk niżżejjel it-trufijiet ftit 'l-isfel biex tifforma l-ġħadam. Pogġihom fuq tilari miksija bil-baking paper u spazjahom sew minn ma' xulxin. Ahmihom f'temperatura ta' 200°C għal 25-30 minuta, jew sakemm jieħdu kulur deħbi car. Oħroġhom mill-forn u pogġihom fuq gradilja biex jikkħu sew. Meta jkunu lesti, idlek il-wiċċ ta' kull għadma bil-ġelu jew biċ-ċikkulata mdewba u fil-pront ferrex ftit lewż inkaljat imfarrak.

Għall-mili tal-lewż

125g lewż pur mithun
100g zokkor tal-ġelu
Qxoxa ta' lumija mahkuka fin
 $\frac{1}{2}$ kuċċarina essenza tal-vanilla
1 abjad ta' bajda
Għandek bżonn ukoll ġelu biex tikxi u lewż inkaljat biex iżżejjen

Gabriel Urbain Faure

jikteb Christopher Pisani - Arkivista

Il-festa liturgika tal-Padrun tagħna San Lawrenz giet u marret. Il-festa ta' barra kienet f'atmosfera surreali għal ahhar. Fl-Antiġiġla, il-maġgoranza tan-nies ma kinux il-pjazza, imma fid-djar tagħhom jimmagħi kieku fejn wasal il-marċ. Lejljet il-festa l-istess. Kalma shiha apparti ghall-bnadar li kienu mharrkin sew. U għal nhar l-10 t'Awwissu? Din il-pandemja kien irnexxielha tagħmel dak li qatt ma konna ħolonna; li żomm lill-Vittoriosani milli jilqgħu fil-pjazza ewlenja ta' Belthom lil Padrun tagħhom San Lawrenz. Holma kerha li nitolbu lil Alla u lil San Lawrenz li ma tergħax tigħi.

Il-kompożiutor jidher jmiss għal din ir-rubrika huwa Gabriel Faure, kompożiutor Franciż li influenza numru kbir ta' kompożiutori Franciżi ohra. Gabriel Urbain Faure twieled ġewwa Pamiers, Ariège, fin-naha t'-isfel ta' Franza fit-12 ta' Mejju 1845. Hu kien il-hames wild minn sitta ta' Toussaint-Honore Faure u Marie Antoinette Helene Lalene Laprade. L-antenati tieghu kienu nies li kellhom diversi artijiet iż-żda maż-żmien, din in-nobilita naqsej sa spicċat kważi għal kollo. Nannu kcellu hanut tal-laham u rabba tifel li lahaq kap ta' skola lokal. Ommu kienet tifla minn familia nobbli meejusa bhala nobilita' minuri. Mis-sitt ulied, Gabriel biss hareg inklinat lejn il-mużika.

Darba wahda, kien hemm mara għamja li semghet lil Faure jidqoqq u din qalet lil missieru li dan it-tifel għandu talent u li għandu jmur f'konservatorju apposta bhal dak ta' *Ecole de Musique Classique et Religieuse*. Wara fiti taż-żmien jaħsibha, Toussaint-Honore bagħat lil ibnu Faure, ta' disa' snin Parigi fl-iskola msemmjija. Hawn Faure, kellu lil Clement Loret jghallmu l-orgni, Louis Dietsch jghallmu l-arnonja, Xavier Wackenthaler il-kontrapunt u l-fuga, u Niedermeyer il-pjanu u l-kompożizzjoni. Meta Niedermeyer miet fl-1861, lahaq floku Camille Saint-Saens. Dan Saint-Saens dahħal fl-istudju tal-istudenti iktar mużika kontemporanja, fosthom mużika ta' Schumann, Liszt u Wagner. B'din iż-żieda, l-istudenti gew mgħotja l-opportunita` li jesploraw mużika kontemporanja u jkunu huma ukoll kontemporanji fl-istili tagħhom aktar 'il-quddiem.

Meta spicċa l-konservatorju, Faure gie appuntat organista tal-knisja ta' *Saint-Sauveur* ġewwa Rennes f'Jannar tal-1866. Hemm dam 4 snin biss. Bejn kien imdejjaq, bejn kien idejqu l-kappillan, u bejn ma kellux bizzżejjed dhul, spicċa jagħti numru kbir ta' lezzjonijiet tal-pjanu u mill-ewwel aċċetta meta l-kappillan qallu biex jirriżenja. Mħux l-ewwel darba li waqt il-priedka kien jahrab ippejje barra u din kienet iddejqu wisq lill-kappillan. Darba minnhom, wara lejl ta' żfin u mużika, baqa' sejjer dritt lejn il-knisja biex idqoq il-quddies tal-Hadd. Kif il-kappillan lemhu f'dak l-istat, mill-ewwel talbu jirriżenja. Minn hemm, Faure mar assistant organista fil-knisja ta' *Notre-Dame de Clignancourt*. Ma tantx dam hemm, propju fiti xhur, għaliex faqqiġħet il-Gwerra bejn Franza u l-Prussja fl-1870. Faure dahal volontarjament fl-armata u ra l-azzjoni ġewwa Le Bourget, Champigny u Creteil. Wara l-gwerra, ingħata l-medalja tal-Croix de Guerre.

Wara l-gwerra, Faure mar hdejn huh ġewwa Rambouillet u wara fiti, mar l-Isvizzera biex jidhol jghalleml fil-konservatorju li fis-kien tgħallim. Dan il-konservatorju mexa' l-Isvizzera minhabba li ġewwa Parigi kien għad hemm xi rewwixtu u kunflitti li xejn ma kieni suri għall-istudenti. Hemm, Faure, kellu bhala kollegi kompożiutori fuu ohra, bhal Saint-Saens innifus, Gounod (li digħi ktibna fuqu), u Cesar Franck.

F'Ottubru tal-1871, Faure telaq mill-Isvizzera u mar lejn Parigi biex jokkupa l-kariga ta' direttur tal-kor ta' *Eglise Saint-Sulpice*. Organista kellu lil bravu u famuż kompożiutor Charles Marie Widor. Interessanti ferm li f'din il-knisja hemm żewġ orgnijiet. Ta' mustaċċuni li kienu, Faure u Widor kienu ta' sikwit idqoqku b'mod improvizzat fl-istess hin flimkien, u

jaraw min jirnexxielu jżomm mal-bdil tal-armonija mingħajr ma jistona u mingħar ma jghidu l'il xulxin f'liema korda qegħdin idoqqu. Imsomma, logħob tal-ġġanti mużikali!

Ta' min jghid li Faure huwa wieħed mill-membri fundaturi tas-Societe Nationale de Musique. Din is-Socjetà kellha l-mira li tippromwovi l-mużika Franciża. Il-membri l-ohra kienu Saint-Saens, Georges Bizet, Romain Bussine, Emmanuel Chabrier, Vincent d'Indy, Henri Duparc, Cesar Franck, Edouard

Lalo u Jules Massenet. Kien permezz ta' din is-Socjetà li l-mużika tieghu bdiet tiehu iktar popolarita`.

Minn *Saint-Sulpice*, Faure spicċa mar assistant organista f'*Eglise de la Madeleine*. Interessanti li l-organista principali kien Saint-Saens. Saint-Saens kcellu bżonn assistant tajjeb ghaliex kien ta' sikwit idur il-pajjiż jaġhti l-kunċerti li kienu jżommu 'il bogħod mill-knisja.

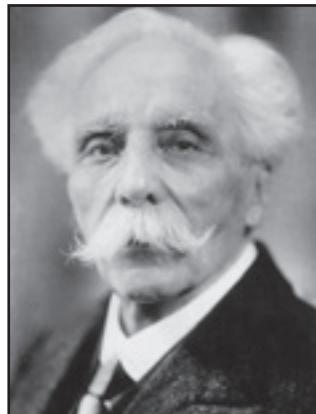
Is-sena 1877 u s-snini ta' wara, kien snin interessanti għal Faure. F'Jannar tas-sena 1877, Faure żanżan l-ewwel Sonata ghall-vjolin li din intlagħqet tajjeb ferm mill-pubbliku. Wara li Saint-Saens irtira mill-post ta' organista, lahaq floku Theodore Dubois, li dan min-naha tieghu, wara ftit čeda postu għal

Faure biex mar fil-konservatorju ta' Parigi. Sadanittant, Faure dahal f'relazzjoni mat-tifla tal-mužicista magħruf Pauline Viardot. Kien ihobbha ferm iż-żda għal xi raġuni mhux magħrufa, din ir-relazzjoni intemmet u għab magħha dwejja kbar għal Faure. Biex iderri ftit, il-habib tieghu Saint-Saens rega' dahal fix-xena għali u hadu mieghu Weimar biex ilaqqu ma' Franz Liszt. Iktar minn Liszt, Faure għoġbu l-ivjaġġar u b'hekk nislet fih imħabba lejn l-ivjaġġar li baqgħet mieghu għomru kollu. Mill-1878, Faure flimkien ma' sieħbu Andre Messager, bdew iduru ftit ftit l-opri ta' Wagner. *Das Rheingold*, *Die Walkure*, *Siegfried*, *Gotterdamerung*, *Parsifal* u *Die Meistersinger* kienu l-opri li raw ġewwa Cologne, Hofoper (Munich), *Her Majesty's Theatre* (Londra) u Bayreuth. Wara dan l-ivjaġġar, Faure u Messenger kitbu silta

flimkien ghall-pjanu taħbi erba' idejn bl-isem ta' *Souvenirs de Bayreuth*.

Fl-istess sena li twaqqfet l-ewwel banda tal-Birgu, cioe', il-Banda San Lawrenz fl-1883, Faure iż-żewwieg lil Marie Fremiet, it-tifla ta' skultur famuż. Minn dan iż-żwieg, huma kellhom żewġ ulied, Emmanuel Faure-Fremiet (1883) u Phillippe (1889). Ta' min jghid li dan ma kien xi żwieg feliċi. Marie, kienet imdejqa ferm għal hafna raġunijiet. Faure kien jgħaddi hafna żmien barra d-dar (apparti li l-hajja tad-dar kienet iddejqu ferm), u kien ikollu hafna relazzjonijiet ma' nisa ohra. Apparentament, Faure kien jintgħogħob ferm man-nisa u hu, ma kienx joqghod lura milli jagħtihom wiċċi. Madanakollu, meta ma kienx ikun iddar, kien sahansitra jiktbilha l-ittri kuljum lil Marie. Kellu hafna 'amanti', fosthom Emma Bardac (cantante celebre) u Adela Maddison; sakemm fl-1900 iħlaqha ma' Marguerite Hasselmans li baqa' magħha sakemm miet. Is-sabiha kienet, li hu kelleu appartament ġewwa Parigi għaliha. Dan kien żmien imħawwad għal Faure, tant li spicċa f'dipressjoni u l-kompożizzjoni marret minn taħbi. Dan sakemm il-habiba tieghu Winnaretta de Scey-Montbeliard hadlu magħha Venezja. Hemm hu rrillassa u l-muża regħġiġet għet, tant li kienet kompożizzjoni bl-isem ta' *Melodies de Venise*. Lura Parigi, wara l-mewt ta' Ernest Guiraud, professur tal-kompożizzjoni fil-Konservatorju ta' Parigi, Saint-Saens hajjar lil Faure biex japplika ghall-post vakant.

Hawn ha nidħlu f'bicċa li digħi` semmejna, meta rajna l-hajja

Socjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

ta' Ambroise Thomas. Konna ghidna li meta Faure applika ghall-post vakant ta' Guiraud, Thomas kien oggezzjoni ferm tant li kien qal li jekk jidhol Faure, hu jirriżenja. Fl-ahhar, Faure spicċa xorta ha biċċa mix-xogħol ta' Guiraud, iżda biss bhala spettur tal-muzika fid-diversi konservatorji madwar Franzia. Wara l-mewt ta' Thomas, Dubois ha postu u minn hemm kien hemm sensiela ta' movimenti. Massenet, li kien professur tal-kompożizzjoni, ippretenda li jkun hu d-direttur tal-konservatorju u mhux Dubois. Wara ffit, Massenet irriżenja u spicċa Faure li ha post Massenet bhala professur tal-kompożizzjoni. Minn taħt Faure, ghaddew kompożituri magħrufa li kollha kellhom kliem ta' tifħir fuqu. Fost dawn insibu lil Maurice Ravel, Florent Schmitt u Alfredo Casella. Insibu li f'dan iz-żmien, Faure kiteb diversi siltiet rinomati fosthom, *Pelleas et Melisande u Prométhée*. Fl-1905, wara skandlu fil-Prix de Rome rigward Ravel (li ukoll semmejha meta tkellimma fuq Ravel), Dubois spicċa f'hafna kritika u għalhekk spicċa kcellu jirriżenja minn direttur tal-konservatorju ta' Parigi. Wara li kcellu wkoll l-ghajnejha tal-Gvern Franciżi, Faure intgħażel biex ikun id-direttur tal-konservatorju. Bil-hatra tiegħu ta' direttur, Faure għamel bidliet kbar u radikali fil-curriculum tal-konservatorju. Hafna professuri u ghalliema hadu għalihom bil-bidliet u minn dawn, hu spicċa mlaqqam ukoll 'Robespierre' (figura importanti fir-rivoluzzjoni Franciżi). F'din il-pozizzjoni, ffit li xejn kcellu hin jikteb xi silta. Izda, fix-xahrejha tas-saif, kien normalment imur hdejn xi lag u hemm kien jikteb xi siltiet. Hawn insibu siltiet bhal *Penelope* (opra lirika), u *La chanson d'Eve*. Ftit tas-snīn wara, fl-1909, Faure gie elett fl-Institut de France. Il-mużika ta' Faure hadet xejra popolari fis-seklu 20. Infatti,

Faure kien jagħmel vjaggħi ta' sikwit lejn l-Ingilterra. Fl-1908 kcellu invit biex idoqq f'Buckingham Palace u din tagħtu imbuttatura sew 'il quddiem. Kien hemm meta Edward Elgar, kompożitū li diġi rajna fuqu, daqq għall-ewwel darba l-Ewwel Sinfonija. Pero', bħalma nafu, dan kien zmien diffiċċi għall-Ewropa. L-Ewwel Gwerra Dinija laqgħet lil kulħadd. Il-gwerra lil Faure kważi qabditu fil-Germanja, f'wahda mill-vaganz li kien jiehu biex ikun jista' jikkomponi. B'xi mod irnexxielu jgħadni lejn l-Isvizzera u wara lejn Parigi fejn dam tul il-gwerra kollha. Ta' min jghid li kien hemm moviment kemmxjejn pattriżottu li għibed lejħ lil Saint-Saens, li ma riedux idoqq mużika Germaniza iżda dik Franciżi biss. Faure, għal darba, ma qabilx ma sieħbu Saint-Saens u xorta baqa' jdoqq mużika Germaniża. Ma kisruhiex minn bejniethom ghaliex hbieb kbar baqgħu, imma r-raġuni li ta' Faure kienet li l-mużika hija xi haga oħġla mill-fruntieri u mill-art li fuqha nkifet. Fl-1920, fl-eta' ta' 75 sena, Faure irtira mill-konservatorju ta' Parigi. Is-smiegh kien mar lura ferm. Fl-istess sena, ta' min jghid li kien irċieva l-unur tal-Grand-Croix tal-Legion d'honneur. Dan kien unur rari għal-mužiċi. Fl-1922, il-President tar-Republika Franciżi Alexandre Millerand, organizza omagħġ nazzjonali lil Faure. Kienet serata ta' mużika miktuba minn Faure stess, li bejn kienet serata sabiha u emozjonanti, u bejn kienet kemmxjejn ta' swied il-qalb peress li Faure stess ffit li xejn sema' minħabba s-smiegh dghajnejf li kelleu. Is-sahha kompliet sejra lura. Is-sigaretti li kien ipejjep ma tantx ghennuh. Fl-4 ta' Novembru 1924, Faure halla din id-dinja fl-eta' ta' 79 sena gewwa d-dar li kelleu f'Parigi. Il-kawża tal-mewt tiegħu kienet pulmonite. Faure ingħata l-ahħar tislima f'funeral statali ġewwa l-Eglise de la Madeleine. Wara, indien fil-Passy Cemetery.

Wiċċ Imb'wiċċ mal-Kavallier Pawlu Camilleri Cauchi minn Paul Micallef

Għall-interviżta ta' din id-darba hsibna, li minħabba li għbalma hafna għamlu, minħabba c-ċirkostanzi uniċi ta' din is-sena, minflok xi mawra fuq xi cruiseliner, il-btalha tiegħi kienet fil-għażira Ghawdxija l-interviżta kellha ssir mal-artist il-Kavallier Pawlu Camilleri Cauchi dwar hajtu, il-karriera u l-iktar dwar ix-xogħlijet li hu għamel għall-entitajiet Palmizi. Lil Pawlu kulħadd jafu u għal dawk midħla fix-xena artistika, m'għandu bżonn tal-ebda introduzzjoni. Hu wieħed mill-artisti ewleni, speċjalment f'dik li hija pittura tal-arti sagra fi għżejtna u x-xogħolijiet tiegħi issibhom f'hafna kolleżzjonijiet privati kif ukoll f'postijiet sagħri bhal knejjes u armar ta' barra ghall-festi tal-iblet u l-irħula Maltin. Hidmiu anke xifret barra l-orizzont Malti u l-firma tal-Kavallier Camilleri Cauchi issibha anke fuq hafna xogħol tal-arti barra minn xtutna mal-erba irrijeh tad-din. Għal din id-darba, ir-rubrika se naqsamha f'żewġ partijiet. Fl-ewwel parti se ninkludi tagħrif generali dwar Pawlu u l-karriera tiegħu u fit-tieni parti se nagħti harsa lejn ix-xogħolijiet ta' Pawlu li ahna nsibu fil-Birgu.

Il-Curriculum Vitae Uffiċjali

Pawlu Camilleri Cauchi twieled ir-Rabat, Ghawdex, fit-2 ta' Dicembru 1940. Huwa l-iben il-kbir tal-mejjet Kommendatur Wistin Camilleri. L-iskulturi u statwarji Alfred u Michael huma hutu. Beda t-taħbi artistiku tiegħi fl-istudju ta' missieru. F'eta zgħira Pawlu kien jgħiñ lil missieru fl-istatwi flimkien ma' luu Alfred, meta kienu jmorri miegħu waqt it-tnaqqix tal-iskultura fis-santwarju Ta' Pinu, fuq istruzzjonijiet ta' missierhom stess. Fl-istess żmien li ha l-edukazzjoni primarja u sekondarja, Pawlu studja

l-arti mal-Profs. G.B. Conti f'Għawdex u Profs. J. Briffa, G. Caruana u T. Busuttil f'Malta. Fl-1960 ingleha d-diploma tal-Press Art School mill-Profs. Percy V. Bradshaw u J.R. Holmes. Wara, bl-inkorragġiment tas-Socjetà Dante Alighieri f'Malta, kompli l-istudji tiegħi fl-Italja. Studja ġewwa Perugia u Firenze taħt professuri ta' fama fosthom Edgardo Abbozzo, Principal tal-Akkademja, Profs. D. Donati, Adelmo Maribelli, u l-Profs. avangardista Gerardo Dottori.

Huwa esebixxa numru kbir tax-xogħolijiet tiegħu fil-Palazzo Comunale, sew f'wirjet personali u anke kollettivi. Bil-finanzi li kien idahħal minn dawn il-wirjet, huwa kien jużāhom għal aktar studji peress li l-ghajnejha fi scholarships dak iż-żmien kienet ffit wiqqas.

Pawlu kelleu u għad għandu kuntatt ma' hafna artisti barranin. F'Ruma hadem fil-parroċċa ta' Sta. Dorotea, fejn kien jghix, u fil-bottega tal-Profs. Paolo Citraro. Fil-hajja tiegħu hemm hafna dati importanti li sawru l-attività artistika tiegħi. Bejn

l-1960 u l-1973, kien surmast tad-disinn fl-iskejjel primarji u sekondarji governattivi f'Malta. Ha sehem f'esebizzjoni lokali u internazzjonali bhal f'Tokyo fl-1964 "Ignis Ardens" f'gieh il-Papa Gwanni XXIII u J.F. Kennedy fl-1965. Irrapprēzenta lil Malta ukoll fil-Youth Consultative Council.

Għen hafna u kien imdahħal f'diversi għaqdiet socjali u filantropi u fuq hekk għie mahtur Kavallier tal-Ordn Aragoni O.R.C.B. (Ordine Real

Socjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

Corona Balearica) fl-1968. F'Novembru 1979 inghata l-OSJ f'Gerusalem u f'Malta, wara l-mewt ta' missieru.

Peress li ma setax jiddedika ruhu bizzejjed ghall-Arti, hass li kelli jitlaq ix-xogħol t'ghalliem, ghalkemm dan kien ta' sacrificċju kbir, kemm għali kif ukoll ghall-familja tieghu. Iżda b'hekk biss seta' jiddedika hajtu ghall-arti, b'mertu għali personali u għal pajjiżu.

F'nofs is-snin sittin beda jingħata xogħolijiet kbar fil-knejjes lokali. Dan jixhdū n-numru bla tarf ta' knejjes u kappelli li hu ghana bl-arti tieghu. Sahansitra ġibed l-attenzjoni tal-barranin u l-kummissjonijiet kbar ghall-esteru ma naqsux.

Camilleri Cauchi għandu s-sodisfazzjon, jghid li huwa kien l-ewwel artist Malti li x-xogħolijiet tieghu ingħataw lill-Q.T. il-Papa Gwanni Pawlu II f'diversi okkażjonijiet. Fl-1988 f'wirja li nżammet f'Ruma, żewġ kwadri ta' Pawlu gew magħżula biex jiġu irregalati lill-Papa u li ġew irregalat mill-artist innifsu.

L-Arti Sagra tieghu ma waqfitx biss fl-Ewropa, iżda dahlet ukoll f'kontinenti 'l-hinn. Il-Kardinal Angelo Maiella, Primat tal-Amerika t'Isfel, habib personali ta' Pawlu, għandu xogħolijiet minn tieghu. Insibu wkoll pitturi tieghu fil-Kanada, l-Indja u l-Kenja.

Fis-snin 2003 u 2004 Pawlu Camilleri Cauchi ġie nominat u magħżul bhala membru fil-“Contemporary Who's Who” ta' l-American Biographical Institute. Gie nominat ukoll mill-Governing Board of Editors of the American Biographical Institute ghall-unur prestiġgjuż “Man of the Year 2004”. Fis-7 ta' Gunju 2004, ingħata “Gieħ il-Belt Victoria” mil-Kunsill Lokali tal-istess belt kif ukoll il-Premju Gieħ Ghawdex miċ-Circolo Gozitano fl-2011. Fl-2014 huwa ġie mogħti l-Premju Internazjonali tal-Arti Giuseppe Scuti fl-ewwel edizzjoni tieghu mill-Associazjoni Kulturali tal-Arti Giuseppe Scuti u l-Kunsill Lokali ta' Zafferana Etnea fi Sqallija.

F'Jum ir-Repubblika tal-2017 huwa nghata l-unur ta' Gieħ ir-Repubblika fl-Ordni Nazzjonali tal-Meritu mill-E.T. il-President Marie Louise Coleiro Preca.

Wara dak it-tagħrif dwar il-karriera ta' Pawlu, nagħtu ħarsa iktar fil-fond lejn ix-xogħolijiet li Pawlu wettaq ghall-Birgu

L-interviżta tiegħi

Lil Pawlu ilt-qajjt mieghu l-ewwel darba, meta propju fit-28 ta' Marzu tas-sena 1991 li nzertat kien Hamis ix-Xirk, kont nifforna parti minn delegazzjoni mhux uffiċjali li konna morna d-dar ta' Pawlu sabiex nistaqsu jekk iridx u jistax ipitter il-koppla tal-Knisja tagħna. Min-naha tieghu huwa qalilna li jekk ahna konna lesti li nkomplu bil-proġetti, huwa kien lest li jaċċetta u jimxi fuq l-abbozzi ta' Cortis, kif kienet il-koppla originarjament. Hasra li dan il-proġetti ma giex immaterjalizzat, pero' kif jaf kulħadd, din is-sena l-artist Ghawdex mir-Rabat Manwel Farrugia, ġie kkummissjonat sabiex jagħmel din l-opra li kienet inqerdet bil-gwerra.

Ammirazzjoni Sinċiera

Minn dakħinhar ‘il quddiem, l-ammirazzjoni tiegħi għal dan l-artist dejjem kibret u bqajt nsegwih u kont qisni bi kburja, meta mmur f'xi knisja jew f'xi festa, nuri lil dawk li jkunu mieghi xi biċċa xogħol identifikabbli tieghu u waqt li nipponta subghajja inlissem ‘ara dik ta’ Pawlu’. Qisni kont inħossni kument u fortun li fost ix-xogħolijiet kbar tal-arti minn artisti kbar bhal Caravaggio, Preti, Cali, Zahra, hemm ukoll artist ta' dan il-livell li jien nista' incempillu, inkellmu, anzi nista' nqisu bhala habib tiegħi.

Kuntatt Personalni

Fuq il-media, anke minhabba il-programmi tiegħi, kemm televiżivi ‘Mill-Imhażen tal-Festa’, kif ukoll fuq l-internet fuq il-programmi tal-V-SL Media, kelli hafna okkażjonijiet fejn interviżtajtu u qatt ma qal le, anzi kien dejjem dispost u koperativ. Importanti nghidu, li jekk ma jkunx quddiem il-kamera u l-mikrofonu, Pawlu bniedem li tista tqatta’ siegħat shah titkellem mieghu, bniedem kolt, istruwit, jaf jitkellem bis-sens u jirraġuna fuq hafna suġġetti b'naturalment l-iktar għal qalbu jkun l-arti. L-uniku problema tkun li meta niltaqgħu, il-kliem mhux biss isir bħaċ-ċirasa iżza ferm iktar minn hekk u nintiflu fil-kliem u addio l-minutiera tal-arloġġ u addio forsi

x-xogħol li jista' jkun qed jistenna.

L-ewwel Relazzjoni Artistika mal-Birgu

Pawlu qalli li l-ewwel relazzjoni li kelli mal-Birgu kien ma' missieru Wistin, meta bhala tifel kien imur mieghu għand Lorry Gatt l-induratur biex jghamillu xi xogħolijiet. Wistin għamel ukoll numru ta' xogħolijiet ghall-parroċċa tagħna fosthom il-vara ta' Kristu mejjet qħas-sett tal-Ġimħa l-Kbira, żewġ Kurċifissi ghall-parroċċa, kif ukoll Kurċifissi li kien fil-qasam tal-Mużew tas-subien. Wistin hadem ukoll armar ta' barra bhall-istatwa ta' San Lawrenz tal-erwieħ li tintrama fil-festa faċċata ta' Triq Hilda Tabone li qabel kienet Triq Britannika, l-istatwa ta' San Lawrenz li jinħħatra fi Triq San Filippu kif ukoll l-istatwa ta' omm San Lawrenz, Santa Paċenza flimkien mat-tfajjal Lorenzu, li llum qed tinħħatra quddiem id-dar tal-Arcipriet fixx-xatt tal-Birgu. Hadem ukoll statwa ta' Malta rebbieha li kieku din is-sena kienet tagħlaq mitt sena ghax inħadmet fis-sena 1920 pero' nqerdet bil-gwerra. Wistin għandu wkoll hafna xogħolijiet ghall-knisja tal-Lunzjata u l-kunvent tad-Dumnikani fil-Birgu stess.

Wistin, Qarib Marċjol

Tajjeb insemmi li missier Pawlu, il-famuż Wistin Camilleri kien jiġi minn Gużeppi Caruana minn Bormla magħruf bhala ‘l-Marċjol’ li fost xogħolijiet fil-Birgu għamel l-anglu tal-Ort wara dak li kien hemm qabel inqered bil-gwerra.

Għalliem tal-Arti fil-Birgu

Id-dejja ried li fis-sittinijiet, meta kelli madwar 20 sena, Pawlu kien għamel xi sitt snin jgħallem l-arti fl-iskola tas-subien tal-Fortini u tal-bniet fl-Armerija. Dak iż-żmien, għalliem tal-arti kien jisseqja ‘drawing master’ u kelli lezzjoni wahda f’kull klassi kull ġimħa, jiġifieri kien ‘roaming teacher’. Filfatt, hu semmieli xi għalliena stabiliti ta’ dak iż-żmien bhas-Sir Gatt, Lawrence Theuma, Pocock fost oħrajn.

Kummissjoni Personalni

F’dik il-habta kelli l-ewwel kummissjoni personali ta’ pittura li naturalment tirrapreżenta lil San Lawrenz ordnata mill-Kanonku Anton Zammit Gabarett, liema pittura illum ġiet regalata lill-parroċċa u tinsab fl-awla kapitulari.

Kummissjoni Uffiċjali

Għadda ż-żmien u l-fama tat-talent ta’ Pawlu bdiet tiż-żid u tinxtered ma’ Malta u Ghawdex kollha u beda jolqot l-ghajnej. Hekk beda jingħata responsabilita’ ta’ certi proġetti u avvenimenti marbuta ma’ anniversarji li kienu se jiġu cċelebrati. Hekk, fis-sena 1990 meta l-Parroċċa tagħna cċelebrat id-900 parroċċa, Pawlu ġie fdat sabiex ihejj iż-żgħaż-żgħid poster uffiċċjali ta’ dawk l-avvenimenti li hadu tul is-sena kollha u li għadna insemmu sal-lum.

Xogħol ghall-Kunitat tal-festa

F’nofs is-snin disghin, fis-sena 1995, Pawlu ġie kummissjonat mill-Kunitat tal-festa sabiex ipitter 4 pitturi li juru il-martri ghall-bandalori ta’ fuq it-trofej li qabel kienet jinħħar fit-telghha tax-xatt u wara ġew trasferiti għal Triq San Lawrenz fuq bandalori bid-disnna ta’ Andrew Bugeja. Il-pitturi jirrapreżentaw

Socjetà Mużikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

lil Santa Katerina, San Ģorg, San Bastjan u lil Sant' Agata.
Ftit tas-snин wara, hu reġa' ġie kummissjonat sabiex ipitter 4 pitturi ghall-bandolori għal fuq it-trofej għat-telgħha tax-xatt jew Triq Nestu Laiviera, bid-disinn ikun ta' Salvu Bugeja bix jaqbel mas-sett ta' 3 pavalljuni. Dawn tlelew qabel il-qalba tal-millenju fis-sena 1999. Tlieta minn dawn il-bandolori jirrapreżentaw episodji mill-hajja tal-patrun tagħna li huma meta San Lawrenz gie mressaq quddiem l-imperatur Valerjanu, meta San Lawrenz iltaqa' mal-Papa Sistu II fit-triq għal martirju u l-iehor il-miraklu tal-fejqan ta' Ippolito, filwaqt li r-raba' pittura tirrapreżenta l-apoteosi tal-qaddis fejn jidħru wkoll xi persunaġġi marbuta mieghu bhal Gran Mastru La Valette, San Ģorg Preca (li ddikjara lil San Lawrenz bhala il-patrun tal-maghżulin fis-socjeta` tal-Mużeu) kif ukoll lil Mattia Preti bhala l-awtur tat-titular.

Xogħol iehor

L-ghaqda piroteknika 10 ta' Awwissu, fis-sena 2004, addott bħala l-logo uffiċċiali tagħha arma li Pawlu orīginarjament għamel ghall-banda ġdidha li twiellit fil-Birgu iż-żda ma baqgħetx tiffunzjona fis-sena 2000. Pawlu pinga wkoll il-Wiċċ ta' Kristu fuq il-velu tal-istatwa tal-Veronika ghall-Kummissjoni Gimħa l-Kbirha fis-sena 2015.

Fis-sena 2008, fl-okkażjoni tal-1750 mill-martirju ta' San Lawrenz, kif inhi l-użanza tagħna fil-Parroċċa għamilna festi kbar u Pawlu pinga l-logo għal dawn il-festi.

Xogħol ghall-Każin

L-ewwel xogħol għas-socjeta` tagħna sar fis-sena 1994 meta hu pinga wiċċ San Lawrenz fuq il-Bandalora uffiċċiali tal-Każin. Imbagħad meta beda jsir il-plancier monumentali tal-Każin, Pawlu gie avvicinat mill-President ta' dak iż-żmien, is-Sur Lawrence Farrugia, fejn tkellmu dwar il-proġett ta' plancier ġdid għall-Banda u flimkien mad-disinjatur, is-Surmat Salvu Bugeja hadmu id f'id biex illum nistgħu ingawdu dan il-plancier uniku u opa artistika fil-gżejjjer tagħna. Fil-panewijiet sarett pittura minflok is-soliti skultura u hawn Pawlu hareġ bil-proposta sabiex isiru xenetti ta' muzika minn madwar id-din ja fosthom minn Malta, Greċċa, Ingilterra, Spanja eċċ filwaqt li ghall-faċċċata tal-plancier hu pinga xi pitturi dekorattivi.

Meta staqsejtu dwar kemm kien hieles biex jiżviluppa l-ideat tieghu, kemm mill-każin kif ukoll minn Salvu, hu weġibni li dejjem kelleu l-fiduċja kemm mill-artist u kemm minn min ikkummissjona l-proġett u hekk kellha fejn timrah l-imaginazzjoni u t-talent tieghu.

Bejn Salvu u Pawlu kien hemm ftehim kbir u professjonalita bħalma hemm ma Julio Sacco ta' Sacco

Woodworks.

Tistgħu timmaġinaw x'sodisfazzjon hass Pawlu u dawk kollha nvoluti meta dan il-kapolavur ġie mżanżan f'Lulju tas-sena 2008.

Fl-istess sena Pawlu pinga l-logo fl-okkazżjoni tal-125 sena mit-twaqqif tal-Banda palmiżha lura fis-sena 1883.

Għal darb'ohra s-sena li ghaddiet, fl-2019 Pawlu gie msejjah sabiex ipitter pittura kbira dwar wieħed mill-mirakli ta' San Lawrenz, dak magħruf bhala Taċ-ċimblu. Din il-pittura tqiegħdet f'wahda mis-swali tal-kazin li fil-pożizzjoni imponenti tagħha tilqa' u tigħid l-attenzjoni ta' kull min jitla' it-tarāġ majestuż tal-palazz Huesca.

Din is-sena kellha tīgi inawgurata pittura ohra kbira minn idejn Pawlu, dejjem fuq it-tema ta' San Lawrenz. Biss minhabba c-ċirkostanzi straordinarji ta' din is-sena, marbuta mal-pandemija tal-Covid-19, din ghada ma għix inawgurata u allura hassejt li fiziż-żmien li qiegħed jinkiteb dan il-artiklu, ma nhossx li għandi nagħti iktar tagħrif dwarha.

Għeluq

Dan kien ffit tagħrif dwar ix-xogħliji li Pawlu Camilleri Cauchi għamel ghall-entitajiet tal-Birgu taħħid il-kappa tal-patrun tagħna San Lawrenz. F'isem il-qarrejja nixtieq ghomor u saħha lil dan l-artist bravu, li mis-snin sittinijiet (1960s) u l-ewwel kwart tas-seklu 21 kien l-iktar artist imfittex ghall-arti sagra fil-knejjes tagħna. Nawguraw lu halli b'hekk ikompli jagħmel iktar għanja l-art twielidha mill-aspett artistiku u ahna kburin li għandna ukoll xogħolijiet tieghu u nittamaw.... għala le, li minkejja li llum għandu l-etta` sabiha ta' 80 sena, jkollna iktar xogħol minn dan l-artist li mhux biss għamel għieh lil Ghawdex iż-żda wkoll lil Malta kollha u ghollha isem għiżi 'il barra minn xtutna.

ATTIVITA` GHAX-XHUR TA'

SETTEMBRU - OTTUBRU 2020

Is-Sibt 5 ta' Settembru

It-Tnejn 7 ta' Settembru

It-Tlieta 8 ta' Settembru

L-Erbgħa 9 ta' Settembru

It-Tnejn 21 ta' Settembru

Il-Ġimgħa 25 ta' Settembru

It-Tnejn 28 ta' Settembru

L-Erbgħa 30 ta' Settembru

Il-Hadd 4 t'Ottubru

It-Tnejn 19 t'Ottubru

It-Tlieta 27 t'Ottubru

Fis-6.00pm Ċelebrazzjoni ta' Jum il-Birgu fil-Parroċċa ta' San Lawrenz

Jum il-Birgu

Festa Nazzjonali – Jum il-Vitorja

Fis-6.30pm Laqgha tal-Kumitat Ċentrali

Festa Nazzjonali – Jum l-Indipendenza

Fis-6.30pm Laqgha Ġenerali Għaqda Każini tal-Banda

Fis-6.30pm Laqgha tal-Kumitat Ċentrali

Fis-6.30pm Laqgha Ġenerali Straordinarja ghall-Bandisti u

Membri Propjetarji, u Membri tal-Kumitat

Hlas tal-Bandisti

Fis-6.30pm Laqgha tal-Kumitat Ċentrali

Fis-6.45pm Laqgha tal-Kummissjoni Banda

hsbc.com.mt

2380 2380

HSBC

Approuvé par la Banque HSBC Bank Malta p.l.c., 116, Triq i-Arċisqof, Valletta VLT1444

MIFSUD GARAGE LTD.

IRONMONGERY

Għal dak kollu li wieħed ikollu bżonn għad-dar

56, LA VALLETTE STREET, VITTORIOSA

Tel: 2180 7535

BUILDING CONTRACTERS, PLANT FOR HIRE

Cranes

Bobcats

Tower ladders

Mini skips

Concrete mixer with High up

356 99499623

paul.ciliabros@gmail.com

PAUL CILIA

BOV PERSONAL LOANS
**THE CHOICE
IS ALWAYS YOURS**

All loans are subject to normal bank lending criteria and final approval from the Bank. The term of the loan must not go beyond retirement age.

More information is available from www.bov.com or contact 2131 2020.

Issued by Bank of Valletta p.l.c., 16, Triq San Zawwarja, il-Belt Valletta VLT1130
Bank of Valletta p.l.c. is a public limited company regulated by the
MFSA and is licensed to carry out the business of banking in terms of
the Banking Act (Cap. 371) of the Laws of Malta.

Breakaway Travel

Blacktown

George Vella
Managing Director

94 Cnr Main & Campbell Street
BLACKTOWN NSW 2148
PO Box 27, BLACKTOWN NSW 2148

Tel: 02 9622 7799

Fax: 02 9671 6706

Mobile: 0408 079 246

Email: gvella@breakawaytravel.com.au

*Proud to be associated with the Committee
of the St Lawrence Band Club, Vittoriosa, Malta*

